

21.08.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**21 Ağustos 2020
Cuma**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

21 Ağustos 2020 Cuma

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

— Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Avrupa Bölge Ofisi Vasıtasıyla Dünya Sağlık Örgütü Arasında İnsani ve Sağlık Acil Durumlarına Hazırlıklılık DSÖ Coğrafi Ayrık Ofisi'nin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Mali Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2838)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile İlgili Kararlar (Karar Sayısı: 2835, 2836)

— Bazı Anlaşmaların Yürürlüğe Girdiği Tarihlerin Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2839)

— İstanbul İli, Fatih İlçesinde Bulunan Kariye Camiinin Müze ve Müze Deposu Olarak Kullanılmak Üzere Milli Eğitim Bakanlığına Tahsis Edilmesine İlişkin Kısmı, Danıştay Onuncu Dairesinin 11/11/2019 Tarihli ve E: 2019/11776, K: 2019/7680 Sayılı Kararı ile İptal Edildiğinden, Kariye Camiinin Yönetiminin 22/6/1965 Tarihli ve 633 Sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 35 inci Maddesi Gereğince Diyanet İşleri Başkanlığına Devredilerek İbadete Açılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2840)

— İthalat Rejimi Kararına Ek Karar (Karar Sayısı: 2841)

— Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2842)

— Ekli 1 Sayılı Listede Belirtilen Enstitü ve Fakültelerin Kurulması ve Ekli 2 Sayılı Listede Belirtilen Fakülte ve Yüksekokulların Kapatılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2843)

— İstanbul İlinde Emniyet Genel Müdürlüğünün Doğrudan Merkeze Bağlı Taşra Teşkilatı Olarak Takviye Hazır Kuvvet Müdürlüğü Kurulması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2844)

— Elazığ ve Malatya İllerinde Yaşanan Deprem Nedeniyle Zarar Gören Tüketicilerin Elektrik ve Doğal Gaz Tüketimlerine İlişkin Tahsilatların Ertelenmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2845)

— Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 2846)

— Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011) ve 1989 (2011) Sayılı Kararlarıyla Listelenen Kişi, Kuruluş veya Organizasyonların Tasarrufunda Bulunan Malvarlığının Dondurulması Hakkındaki 30/9/2013 Tarihli ve 2013/5428 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki (1) Sayılı Listede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 2847)

— Adana İli, Yüreğir İlçesi, Şehit Erkut Akbay Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan ve Ekli Kroki ile Listede Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Riskli Alan İlan Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2848)

— Kültür ve Turizm Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesine Tahsis Edilen Sermayenin 500.000.000 Türk Lirasına Çıkarılmasına İlişkin Karar (Karar Sayısı: 2849)

— Kamuda Enerji Performans Sözleşmelerine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2850)

— İstanbul İli, Ümraniye İlçesi, Finanskent Mahallesi Sınırları İçerisinde Bulunan ve Ekli Listede Ada ve Parsel Numaraları Belirtilen Taşınmazların, İstanbul Uluslararası Finans Merkezinin Planlanan Sürede Tamamlanması Amacıyla, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2851)

— Tekirdağ İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen Karatepe RES DM-Malkara TM Arası Enerji Nakil Hattının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2852)

21.08.2020

— Bilecik İli Sınırları İçerisinde Tesis Edilecek Olan Kamulaştırma Bilgileri ve Güzergâhı Gösterilen Selbükü Grubu Enerji Nakil Hattının Yapımı Amacıyla Bazı Taşınmazların Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2853)

— Karahisar Rüzgâr Enerji Santralinin Yapımı Amacıyla, Afyonkarahisar ve Uşak İllerinde Yer Alan Bazı Taşınmazların Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tarafından Acele Kamulaştırılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 2854)

ATAMA KARARI

— Milli Savunma Bakanlığı Askeri Fabrikalar Genel Müdürlüğüne İmdat ERSOY'un Atanması Hakkında Karar (Karar: 2020/412)

YÖNETMELİKLER

— Kimlik Paylaşımı Sistemi Yönetmeliği (Karar Sayısı: 2837)

— Yabancı Devlet Harp Okullarında Öğrenim Görecek Askeri Öğrenciler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Ticaret Uzmanlığı Yönetmeliği

— Ödeme Hizmetlerinde TR Karekodun Üretilmesi ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik

— Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Eğitim ve Araştırma Bursları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Ziraat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Yataklı Sağlık Tesislerinde Yoğun Bakım Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

— Bolivarcı Venezuela Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanmasına İlişkin Tebliğ

— 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait Dahilde İşleme İzin Belgelerinin (D1) Listesi

— 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait Yurt İçi Satış ve Teslim Belgelerinin (D3) Listesi

— 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait Hariçte İşleme İzin Belgelerinin (H) Listesi

— 2020 Yılı Temmuz Ayına Ait Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgelerinin (Y) Listesi

— Firma Talebine İstinaden İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi

— Re'sen İptal Edilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri Listesi

— Zorunlu Karşılıklar Hakkında Tebliğ (Sayı: 2013/15)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2020/15)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 2/6/2020 Tarihli ve 2017/16211 Başvuru Numaralı Kararı

Türkiye 500 bin ton buğday ithal edecek

Türkiye genelinde tamamlanan hububat hasadında 20,5 milyon ton olarak belirlenen üretim hedefine ulaşamadı. Toprak Mahsulleri Ofisi, fiyat artışları ile stokçuluğu önlemek için 25 Ağustos'ta 500 bin ton buğday ile 60 bin ton arpa ithal edecek

CHP Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, arz sıkıntısına rağmen buğday ekim alanlarının daralmaya devam ettiğini söyledi.

"TMO ALIMLARIN GEÇEN YILIN ALTINDA KALDI"

Cumhuriyet'ten Mustafa Çakır'ın haberine göre, Aygun, 2015 yılında 22,6 milyon ton olan buğday üretiminin, 2019 yılında 19 milyon tona düştüğünü belirterek "2020'de buğday üretiminin yüzde 7,9'luk artışla 20,5 milyon ton olacağı öngörülmüştür.

Türkiye genelinde hububat hasadı neredeyse tamamlanmış olup TMO alımları geçen yılın altında kalmıştır. Üreticinin, tüccarın, stokçuların elinde ne kadar buğday olduğu da halen belirsizliğini korumaktadır. Bu durumda asıl stokçularla mücadele etmek yerine, üreticiyi stokçulukla suçlamak kabul edilemez bir yaklaşımdır" dedi.

"TMO KENDİ KENDİSİYLE ÇELİŞİYOR"

TMO'nun son yaptığı "Stoklarında piyasalarda istikrarı sağlayacak miktarda ürün bulunduğu ve yaklaşan hasat dönemi de dikkate alındığında hububat piyasalarında arz yönüyle herhangi bir sıkıntının olmadığı" açıklamasının kendi kendisiyle çeliştiğini ifade eden Aygun "TMO'nun 25 Ağustos'ta 500 bin ton buğday ve 60 bin ton arpa ithalat ihalesine çıkacak bulunması, yaşanan sıkıntıyı bütün boyutlarıyla ortaya koymaktadır" diye konuştu.

"SÜT İNEKLERİ KESİME GÖNDERİLİYOR"

Aygun, konuyla ilgili Meclis'te Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevaplandırması istemiyle soru önergesi de verdi. Aygun, bir süt üreticisinin para kazanabilmesi için 1 litre sütle 1,3 kilogram yem alması gerektiğini belirtti.

Süt-yem paritesinin bozulduğunu belirten Aygun, şöyle devam etti: "Yem sürekli zamlanırken, süt fiyatları sabittir. Üretici, artık bu zararı karşılayamaz hale gelmiş, süt ineklerini kesime göndermeye başlamıştır."

Çiftçiyi faiz batağından kurtaracak yasa önerisi TBMM'de

Tarımsal üretimin sürdürülebilirliği, salgın koşulları ve iklim değişikliği nedeniyle yakın zamanda yaşanması olası arz-talep krizinin önüne geçilebilmesi için, tarımsal kredilere uygulanan faizlerin silinmesi ve borçların yeniden yapılandırılması ile ilgili bir yasa teklifi hazırlandı.

CHP Samsun Milletvekili Neslihan Hancıoğlu'nun Meclis Başkanlığı'na sunduğu öneride, Türkiye'nin tarımsal üretimde ciddi risklerle karşı karşıya kaldığı vurgulanarak önlemlerin bir an önce alınması istendi.

Hancıoğlu, teklifinin gerekçesinde şu saptamalara yer verdi: "İthalata dayalı tarım politikası ve gıda enflasyonunu üretici fiyatları üzerinden baskılama uygulaması, sürekli olarak Türk çiftçisini üretimden vazgeçmeye zorladı. Bu duruma bir de yüksek maliyetli mazot, gübre, tohum, ilaç ve enerji kullanım bedelleri eklenince üretimden kaçış daha da büyük ivme kazandı.

Öyle ki bugün tarımsal üretim niteliği olan yaklaşık 4 milyon hektarlık arazide üretim yapılmıyor. 2019 yılı verilerine göre Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı 2 milyon 260 bin çiftçinin bankalara yaklaşık 120 milyar, kooperatiflere ise 10 milyar liralık tarımsal kredi borcu bulunmaktadır. Bu borcun, salgın sürecinin de etkisiyle çok daha yukarılara çıkacağı aşikâr. Şayet ülke olarak tarımsal üretimimizi sürdürülebilir kılmak istiyorsak salgın, kuraklık, doğal afetler gibi başkaca olağandışı süreçlerde ihtiyaç duyulacak gıdaya ve temel gıda hammaddesi olan tarımsal ürünlere erişimde sorun yaşamamak istiyorsak, ivedilikle üreticilerimizin sırtındaki ağır borç yükünü ortadan kaldırmak zorundayız.

Atılması gereken adımların başında, tarımsal kredi borçlarına uygulanan faizlerin silinmesi ve borç vadelerinin ötelenmesi gelmektedir. Üreticilerimizin Ziraat Bankası ile Tarım Kredi Kooperatifleri'ne olan borçların faizlerinin silinerek borç anaparalarının yeniden yapılandırılması zorunludur."

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne başvuru süresi uzatıldı

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kaydını yaptıramayan çiftçiler için müracaat süresi 1 Eylül'e kadar uzatıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığının, "Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"i, Resmi Gazete'de yayımlanarak, 30 Haziran'dan itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Buna göre, 2020 üretim yılına ilişkin 30 Haziran'a kadar ÇKS kaydını yaptıramayan çiftçiler için süre 1 Eylül'e kadar uzatıldı.

Her güne bir sıkılaştırma!

Beklendiği üzere politika faizinde değişikliğe gitmeyen TCMB, dün de döviz hesabı zorunlu karşılıkları artırdı.

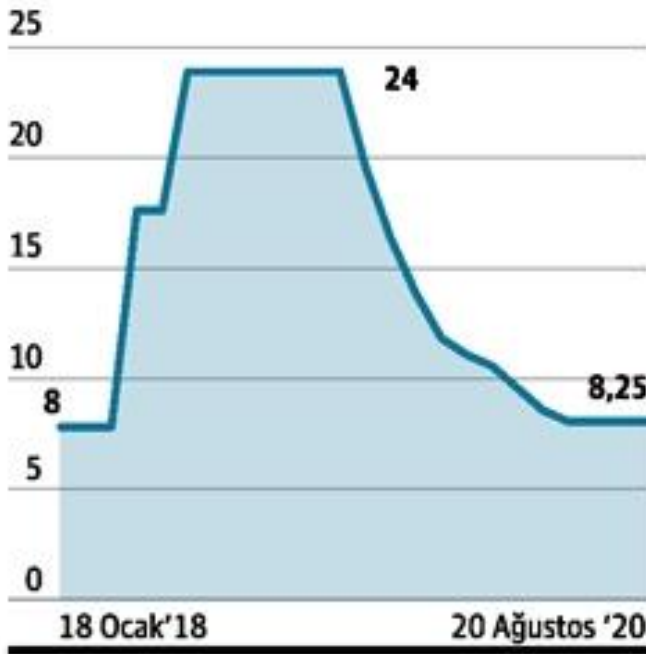

Merkez Bankası yılın en kritik Para Politikası Kurulu (PPK) toplantısında politika faizini beklediği gibi yüzde 8,25'te sabit bıraktı ve likidite tedbirlerinin sürdürülmesine karar verildiğini açıkladı. Böylece faiz koridorunun üst bandı yüzde 9,75'te, geç likidite penceresi (GLP) faizi de yüzde 11,25'te sabit kalmış oldu. Analistlerin 'somut bir adımın bulunmadığı bir açıklama' olarak yorumladığı karar sonrası dolar kuru 7,28 lira seviyelerinden hızla yükselerek 7.35 lirayı aştı. Her ne kadar analistlerin politika faizinde değişiklik beklentisi olmasa da sıkılaştırma ve fonlama adımlarıyla ilgili bir mesaj beklentileri oldukça yüksekti. Merkez Bankası PPK'da adım atmazken likidite yöntemi kapsamındaki sıkılaştırma önlemlerini iki farklı adımla sürdürdü. Geleneksel yöntemli repo ihalesi düzenledi ve en sert hamle olarak değerlendirilen yabancı para zorunlu karşılık oranlarını artırdı. Bu hamlesiyle Merkez Bankası piyasadan yaklaşık 17 milyar Türk Lirası ve 8.5 milyar doları karşılığı döviz ve altın cinsinden likiditenin çekilmesini hedefledi. Bu miktarlar tartışmaların odağında olan Merkez Bankası rezervlerini de güçlendirecek.

Yüzde 11,13 faizle fonlama yaptı

Merkez Bankası dün ilk olarak likidite yönetimi kapsamında atılan sıkılaştırma önlemleri çerçevesinde geleneksel yöntemli repo ihalesi gerçekleştirdi. Merkez Bankası'nın ihalesine 29.8 milyar lira teklif gelirken yüzde 11,13 ortalama basit faizle 10 milyar liralık fonlama yapıldı. Merkez Bankası 7 Ağustos'tan beri yüzde 8,25 politika faizinden fonlama yapmıyor. Önceki gün ise ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti yüzde 9,37 seviyesine yükseldi. Analistler son PPK sonrasında aynı sıkılaştırma yöntemiyle ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinin çift haneye doğru yönelmesini bekliyor. Analistler dünkü ihale sonrasında da fonlama maliyetinin yüzde 10 seviyesine çıkmasını öngörüyor.

Merkez Bankası politika faiz oranı (%)

Parasal sıkılaştırmada kuvvetli mesaj

PPK sonrası ise zorunlu karşılık oranları için yeni hamle geldi. Merkez Bankası daha önce tüm bankalar için yabancı para zorunlu karşılıklarda 18 Temmuz'da yaptığı 300 baz puanlık artışın üzerine bu defa, reel kredi büyümesi koşullarını sağlayan bankaların yabancı para zorunlu karşılık oranlarının, tüm vade dilimlerinde geçerli olmak üzere, kıymetli maden depo hesapları için 700 baz puan, diğer tüm yabancı para yükümlülükleri için ise 200 baz puan artırılmasına karar verildiğini açıkladı.

Piyasadan likidite çekilmesi hedefleniyor

Buna ek olarak, Merkez, son dönemde Türk Lirası likidite yönetimi kapsamında atılan adımlarla uyumlu olacak şekilde, reel kredi büyümesi koşullarını sağlayan bankaların Türk Lirası zorunlu karşılık oranlarının 6 aya kadar vadeli tüm mevduat/katılım fonu yükümlülükleri ve 1 yıla kadar vadeli diğer yükümlülükleri için 200 baz puan, 3 yıla kadar vadeli diğer yükümlülükleri için ise 150 baz puan artırılmasına karar verdiğini duyurdu. Merkez Bankası alınan bu kararlarla, piyasadaki yaklaşık 17 milyar Türk Lirası ve 8.5 milyar dolar karşılığı döviz ve altın cinsinden likiditenin çekilmesi beklendiğini de vurguladı.

Açıklamada, "Böylece, 17 Mart'tan bu yana, yabancı para zorunlu karşılık oranlarında indirim yapılması ve reel kredi büyüme koşullarının bazı bankalarca ilk defa sağlanması nedeniyle piyasaya verilen toplam 17.7 milyar dolar karşılığı döviz ve altın cinsinden likidite, 18 Temmuz 2020 tarihinde yapılan değişiklik ve bu düzenleme ile birlikte normalleşme kapsamında geri çekilmiş olacaktır. Söz konusu değişiklikler, tesisi 4 Eylül 2020 tarihinde başlayacak olan 21 Ağustos 2020 tarihli yükümlülük döneminden itibaren geçerli olacaktır" denildi.

Zorunlu karşılık oranlarında nasıl değişiklik oldu

	Koşulları Sağlamayanlar	Koşulları Sağlayanlar Mevcut	Koşulları Sağlayanlar Yeni
Türk Lirası Zorunlu Karşılık Oranları			
Mevduat/katılım fonu (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu hariç)			
a) Vadesiz, ihbarlı, 1 aya kadar ve 3 aya kadar (3 ay dâhil) vadeli	%7	%2	%4
b) 6 aya kadar (6 ay dâhil) vadeli	%4	%2	%4
c) 1 yıla kadar vadeli	%2	%2	%2
ç) 1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli	%1	%1	%1
Müstakrizlerin fonları	%7	%2	%4
Diğer yükümlülükler (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu dâhil)			
a) 1 yıla kadar (1 yıl dâhil) vadeli	%7	%2	%4
b) 3 yıla kadar (3 yıl dâhil) vadeli	3,50%	%2	%3,50
c) 3 yıldan uzun vadeli	%1	%1	%1
Yabancı Para Zorunlu Karşılık Oranları			
Mevduat/katılım fonu (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu ve kıymetli maden depo hesapları hariç)			
a) Vadesiz, ihbarlı, 1 aya kadar, 3 aya kadar, 6 aya kadar ve 1 yıla kadar vadeli	%22	%15	%17
b) 1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli	%18	%11	%13
Kıymetli maden depo hesapları			
a) Vadesiz, ihbarlı, 1 aya kadar, 3 aya kadar, 6 aya kadar ve 1 yıla kadar vadeli	%22	%15	%22
b) 1 yıl ve 1 yıldan uzun vadeli	%18	%11	%18
Müstakrizlerin fonları	%22	%15	%17
Diğer yükümlülükler (yurt dışı bankalar mevduatı/katılım fonu dâhil)			
a) 1 yıla kadar (1 yıl dâhil) vadeli	%24	%19	%21
b) 2 yıla kadar (2 yıl dâhil) vadeli	%19	%14	%16
c) 3 yıla kadar (3 yıl dâhil) vadeli	%14	%9	%11
ç) 5 yıla kadar (5 yıl dâhil) vadeli	%10	%5	%7
d) 5 yıldan uzun vadeli	%8	%3	%5

Kademeli olarak değişim sinyali

Dünya Yazarı Tuğrul Belli, Merkez Bankası'nın fazla iyimser bir yaklaşımı olduğunu dile getirerek bugüne kadar uyguladığı likidite yönetimi kapsamında atılan sıkılaştırma adımlarına devam edeceğinin mesajını verdiğini söyledi. Belli, şunları söyledi: "Ağırlıklı olarak likidite tedbirleriyle kredilerin yavaşlatılmasının ve şu anki kur seviyesinin baskıları ile önümüzdeki dönem gelebilecek dengesizliği önleyeceğini, kredilerdeki yavaşlamayla birlikte de talep taraflı enflasyon etkisinin azalacağı görüşü ifade ediyor. Kademeli lafının çok fazla kullanılıyor olması dikkat çekici. Kademeli vurgusunu yaparak piyasayı öyle yönlendirmeye çalışmış. Kademeli kademeli yükselteceğim demek istemiş. Sonuçta Merkez Bankası'nın politikaları gün ve gün izlenecek politikalar. Dünyada da bu şekilde evriliyor. Koronavirüsün gidişatıyla birlikte merkez bankaları buna ağırlık verdi. ABD'de de aynı argümanlar geçerli. Gün be gün, kısa vadede bakmak zorundayız. Adım atarken dikkatli olmakta fayda var." Merkez'in hiçbir faiz oranını değiştirmedığı için gelebileceği yerin yüzde 11,25 olduğunu bildiğimizi belirten Belli, "Şu an için kademeli lafıyla beraber bunu artırarak, kredilerde genişlemeyi yavaşlatarak hatta durdurarak devam edecek. Zorunlu karşılık artışıyla biraz daha sıkılaştırdı. Ayrıca para politikasının likidite ayağı da önemli artık" dedi.

e-ticaret hacmi ilk 6 ayda yüzde 64 artışla 91,7 milyar lira oldu

Türkiye'nin e-ticareti yılın ilk 6 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 64 artarak 91 milyar 700 milyon lira oldu.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, ocak-haziran dönemine ilişkin e-ticaret verilerini Bakanlıkta düzenlediği basın toplantısıyla açıkladı. Pekcan, Türkiye'nin toplam e-ticaret hacminin geçen yıl 136 milyar lira olarak gerçekleştiğini ifade ederek, e-ticaretin kritik bir faaliyet alanı olduğunun COVID-19 salgını döneminde daha net bir şekilde ortaya çıktığını söyledi.

Tüm sektörlerin iç ve dış ticarete e-ticareti etkin olarak kullandıklarını dile getiren Pekcan, "Ülkemizin jeo-stratejik konumunu ve lojistik avantajlarını dikkate aldığımız zaman küresel e-ticaret merkezi olmamız mümkündür." dedi.

Bakanlık olarak iş dünyasının e-ticaret sitelerine üyeliklerine destek verdiklerini belirten Pekcan, Bakanlığın "E-Ticaret olarak KOBİ'lerin Yanındayız" kampanyasına 135 bin KOBİ'nin katıldığını ve kampanyanın 7 bin kişiye ilave istihdam sağladığını belirtti.

Pekcan, kampanyayla 3 bin 761 KOBİ'nin e-ticaretle tanıştığını ve KOBİ'lere 1,2 milyar lira aktarıldığını ifade etti.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile "e-ticarete güven damgası"nı geliştirdiklerini de anlatan Bakan Pekcan, "Şu ana kadar 17 hizmet sağlayıcısı, e-ticarete güven damgası aldı. Diğer hizmet sağlayıcılarının süreçleri devam ediyor." dedi.

Mart ayı sonunda açılan "E-ticaret Bilgi Platformu"nu şimdiye kadar 230 bin kişinin kullanmaya başladığını bildiren Pekcan, ücretsiz olarak verilen e-ticaret eğitimlerinden 24 bin, e-ticaret danışmanlık hizmetlerinden de 6 bin 500 kişinin yararlandığını söyledi.

Bakan Pekcan, platform kullanıcıları hakkında şu bilgileri verdi:

"Kullanıcı verilerinden yüzde 37,5'inin 25-34 yaş arasında, yüzde 22,5'inin 35-44 yaş arasında yüzde 18'inin 18-24 yaş arasında ve yüzde 12,5'inin de 45-54 yaş arasında olduğunu görüyoruz. Bu vesileyle, hem vatandaşlarımızı hem iş insanlarımızı 'e-ticaret.gov.tr' adresi üzerinden e-ticaretle ilgili bilgi almalarını ve e-ticaret sitelerini sisteme kayıt yaptırmalarını rica ediyorum."

"E-ticaret hacminde yüzde 64 artış var"

E-ticaret hacminin yılın 6 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 64 artışla 55 milyar 900 milyon liradan 91 milyar 700 milyon liraya ulaştığını aktaran Pekcan, "Bunun yüzde 91'i (83,3 milyar lirası) yurt içi harcamalardan, yüzde 5'i (4,5 milyar lira) Türkiye'nin diğer ülkelerden alımları, yüzde 4'ü de diğer ülkelerin Türkiye'den alımlarını kapsamaktadır." ifadesini kullandı.

Pekcan, ödeme yöntemlerine göre e-ticaret dağılımına da değinerek, "Toplam e-ticaretin 58 milyar lirasının (yüzde 63,3) kartlı ödemelerle, 30,1 milyar lirasının (yüzde 32,7) havale/EFT yoluyla ve 3,4 milyar lirasının (yüzde 4) da kapıda ödeme yöntemiyle gerçekleşti." dedi.

Toplam e-ticaretin yüzde 60'ının 3 ilde yapıldığına işaret eden Pekcan, bunun yüzde 47 İstanbul, yüzde 8 Ankara ve yüzde 5 İzmir şeklinde dağıldığını belirtti.

"Ödemelerin yüzde 74'ü peşin"

Pekcan, ortalama sepet tutarının 107 lira 79 kuruş olarak tespit edildiğini belirterek, şunları söyledi:

"Bu tutar, kartlı işlemlerde 178 lira, havalelerde 63 lira, kapıda ödemelerde de 70 lira oldu. Ödeme sistemlerine göre ise sektör bazında hava yolları ödeme sepetinin 907 lira, yemekte 40 lira, kitap dergide 76, elektronikte 167, çiçekte 89, giyimde 214, seyahatte ise 150 lira olduğunu görüyoruz."

E-ticaret harcamalarının yaklaşık yüzde 74'ünün peşin, yüzde 26'sının taksitli ödeme olduğunu dile getiren Pekcan, "Ev ve dekorasyonun yüzde 68'i, beyaz eşyanın yüzde 45'i, elektroniğin yüzde 32'si, giyimde yüzde 29'u, kitap ve derginin de yüzde 7'si taksitli alışveriş olarak gerçekleşti." dedi.

Pekcan, gün bazında değerlendirildiğinde ise haftanın ilk günlerinde e-ticaret hacminin daha yüksek seyrettiğini, hafta sonuna doğru ise azaldığını dile getirdi.

Kısa vadeli dış borç stoku 124 milyar dolara ulaştı

Kısa vadeli dış borç stoku, haziran sonu itibarıyla 2019 yıl sonuna göre yüzde 0,3 oranında artışla 124 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından yapılan açıklamaya göre, bankalar kaynaklı kısa vadeli dış borç stoku yüzde 2,5 oranında azalarak 54,8 milyar dolar olurken, diğer sektörlerin kısa vadeli dış borç stoku yüzde 16,0 oranında azalarak 49,6 milyar dolar düzeyinde gerçekleşti.

Yapılan açıklamada şöyle denildi:

"Bankaların yurt dışından kullandıkları kısa vadeli krediler, 2019 yıl sonuna göre yüzde 2,6 oranında artarak 8,0 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Banka hariç yurt dışı yerleşiklerin döviz tevdiat hesabı yüzde 1,8 oranında azalarak 20,7 milyar dolar, yurt dışı yerleşik bankaların mevduatı da yüzde 24,1 oranında azalışla 10,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Ayrıca, yurt dışı yerleşiklerin TL cinsinden mevduatları geçen yıl sonuna göre yüzde 15,3 oranında artışla 15,7 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Diğer sektörler altında yer alan ithalat borçları, 2019 yıl sonuna göre yüzde 13,8 oranında azalarak 43,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

21.08.2020

Borçlu bazında incelendiğinde, tamamı kamu bankalarından oluşan kamu sektörünün kısa vadeli borcu 2019 yıl sonuna göre yüzde 4,2 oranında artarak 26,1 milyar dolar olurken, özel sektörün kısa vadeli dış borcu yüzde 13,1 oranında azalarak 78,3 milyar dolar olmuştur.

Alacaklı bazında incelendiğinde, özel alacaklılar başlığı altındaki parasal kuruluşlara olan kısa vadeli borçlar yıl sonuna göre yüzde 20,7 oranında artarak 55,2 milyar dolar, parasal olmayan kuruluşlara olan borçlar yüzde 11,7 oranında azalarak 68,4 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 2019 yıl sonunda 67 milyon dolar olan kısa vadeli tahvil ihraçları yüzde 150,7 oranında artışla 2020 Haziran sonu itibarıyla 168 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Aynı dönemde resmi alacaklılara olan kısa vadeli borçlar 310 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2020 Haziran sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun döviz kompozisyonu yüzde 41,1'i dolar, yüzde 28,2'si Euro, yüzde 14,3'ü TL ve yüzde 16,4'ü diğer döviz cinslerinden oluşmuştur.

2020 Haziran sonu itibarıyla, orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine 1 yıl veya daha az kalmış dış borç verisi kullanılarak hesaplanan kalan vadeye göre kısa vadeli dış borç stoku, 171,4 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu stokun 15,7 milyar dolarlık kısmı, Türkiye'de yerleşik bankaların ve özel sektörün yurt dışı şubeleri ile iştiraklere olan borçlarından oluşmaktadır.

Borçlu bazında değerlendirildiğinde, toplam stok içinde kamu sektörünün yüzde 23,3, Merkez Bankası'nın yüzde 11,5, özel sektörün ise yüzde 65,2 oranında paya sahip olduğu gözlenmektedir"

Bankacılık sektörünün kredi hacmi arttı

Bankacılık sektörünün kredi hacmi, geçen hafta 31 milyar 927 milyon lira artarak 3 trilyon 463 milyar 88 milyon liraya çıktı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından yayımlanan haftalık bültene göre, sektörün kredi hacmi 14 Ağustos ile biten haftada 31 milyar 927 milyon lira artış gösterdi. Söz konusu dönemde toplam kredi hacmi 3 trilyon 431 milyar 161 milyon liradan 3 trilyon 463 milyar 88 milyon liraya yükseldi.

Bankacılık sektöründeki toplam mevduat (bankalararası dahil), geçen hafta 62 milyar 108 milyon lira arttı. Söz konusu haftada yüzde 1,9 yükselen bankacılık sektörü toplam mevduatı, 3 trilyon 352 milyar 141 milyon lira oldu.

Tüketici kredileri arttı

Verilere göre, tüketici kredileri tutarı, 14 Ağustos ile biten haftada 8 milyar 797 milyon lira yükselerek 650 milyar 778 milyon liraya çıktı. Söz konusu kredilerin 270 milyar 504 milyon lirası konut, 9 milyar 921 milyon lirası taşıt ve 370 milyar 353 milyon lirası ihtiyaç kredilerinden oluştu.

21.08.2020

Söz konusu dönemde taksitli ticari kredilerin tutarı 3 milyar 207 milyon lira artarak 570 milyar 205 milyon liraya yükseldi. Bankaların bireysel kredi kartı alacakları ise yüzde 2,2 artarak 125 milyar 955 milyon liraya çıktı.

Bireysel kredi kartı alacaklarının 56 milyar 134 milyon lirası taksitli, 69 milyar 820 milyon lirası taksitsiz oldu.

Yasal öz kaynaklar arttı

BDDK haftalık verilerine göre, bankacılık sektöründe takipteki alacaklar, 14 Ağustos itibarıyla bir önceki haftaya göre yüzde 0,4 azalışla 150 milyar 289 milyon lira oldu. Söz konusu takipteki alacakların 109 milyar 58 milyon lirasına özel karşılık ayrıldı.

Aynı dönemde bankacılık sisteminin yasal öz kaynakları 82 milyar lira artarak 717 milyar 63 milyon lira oldu.

Türkiye’de eğitim ve istihdam dışı kalan genç sayısı 3.4 milyon kişi

Türkiye’de eğitimden ayrılmalar kadar, eğitim görmediği halde istihdam da edilemeyen gençler sorunu devam ediyor. Salgın döneminde de bu oran artış gösterdi. 2020 Ocak ayında yüzde 25,7 olan Türkiye oranı, mayıs ayında yüzde 29,1’e yükseldi ve kişi sayısı da 3 milyon 400 bin kişiye ulaştı.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ağustos ayı çalışmasını yayınlayarak, eğitim gören ya da eğitim görürken çalışan gençlerin yüzde 70’inin salgından etkilendiğini açıkladı. Türkiye’de eğitimden ayrılmalar kadar, eğitim görmediği halde istihdam da edilemeyen gençler sorunu devam ediyor. Türkiye’nin ‘ne eğitimde ne de istihdamda olan gençler’ oranı OECD ülkeleri arasında üst sıralarda. Salgın döneminde de bu oran artış gösterdi. 2020 Ocak ayında yüzde 25,7 olan Türkiye oranı, mayıs ayında yüzde 29,1’e yükseldi ve kişi sayısı da 3 milyon 400 bin kişiye ulaştı.

ILO çalışmasında, COVID-19 salgını başladıktan sonra öğrenim gören öğrencilerin yüzde 70’ten fazlasının okulların kapanışından etkilendiğini belirtti. Öğrencilerin yüzde 65’i uzaktan eğitimde, yüzyüze eğitime kıyasla daha az öğrendiğini belirtti. ILO, internet erişimi bulunmayan ya da kısıtlı olan gençlerin fırsat eşitsizliğiyle

karşı karşıya kaldığına da işaret etti. Çalışmaya göre, yüksek gelirli ülkelerde gençlerin yüzde 65'i video-ders yoluyla öğrenim görürken, düşük gelirli ülkelerdeki gençlerin yalnız yüzde 18'i öğrenimlerine çevrimiçinde devam edebildi.

Salgın döneminde Türkiye'nin işgücü-eğitim verilerinde de bozulmalar görüldü. Ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin sayısı yıl başına göre 403 bin kişi artarak 3.4 milyon gence ulaştı. Bu gençlerin 2 milyon 74 bini kadınlardan oluştu.

Yine TÜİK verilerine göre, 15-24 yaş grubunda, eğitimde olan genç sayısı, Mayıs ayı sonunda yılbaşına göre 319 bin kişi azalarak 5 milyon 188 bin gence geriledi. İstihdamda olan gençlerin sayısı ise 278 bin kişi azaldı. Eğitim ve istihdamda olan genç sayısı ise yine aynı dönemde 225 bin kişi azalarak 971 bin kişi oldu.

Üniversite çağındaki gençlerde oran çok yüksek

Öte yandan işgücü istatistiklerinde TÜİK 'ne eğitimde, ne istihdamda olan gençler' verisi genç tanımı olan 15-24 yaş grubunda veriliyor.

TÜİK'in eğitim yaşı seviyesine göre alt kırılımında, yükseköğretim çağı olarak kabul edilen 20-24 yaş grubunda 'ne eğitimde, ne de istihdamda olan gençlerin' oranının çok daha yüksek olması dikkat çekti. Buna göre, zorunlu eğitim kapsamında olan 15-19 yaş grubunda oran yüzde 19,7 olurken, zorunlu olmayan yükseköğretim seviye yaşı 20-24 yaş grubunda bu oran yüzde 38,8'e, yine aynı yaş grubu içinde kadınlardaki oran ise yüzde 49,3'e yükseliyor.

		Ne eğitimde ne istihdamdaki gençler		Oran
		15-24 Yaş gençler	Ne eğitimde ne istihdamdaki gençler	
Ne eğitimde, ne de istihdamda olan gençler (Bin Kişi) (2014-2019 yıllık veridir)	2014	11.724	2.914	24,9
	2015	11.800	2.836	24,0
	2016	11.845	2.838	24,0
	2017	11.875	2.872	24,2
	2018	11.785	2.882	24,5
	2019	11.667	3.039	26,0
	2020 Ocak	11.646	2.997	25,7
	Şubat	11.658	3.111	26,7
	Mart	11.669	3.251	27,9
	Nisan	11.681	3.402	29,1
	Mayıs	11.693	3.400	29,1

Reuters: 20 yıl boyunca Türkiye'nin ihtiyacını karşılayacak!

Reuters, Türkiye'nin Karadeniz'de önemli bir enerji kaynağı bulunduğunu ve bu kaynağın ticari olarak kullanılması halinde Türkiye'nin enerji ihtiyacında dışa bağımlılığının azalacağını iddia etti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "yeni dönemin habercisi" olarak duyurduğu müjdeyi yarın açıklayacak. Türk enerji şirketlerinin hisselerini ve Türk lirasının değerini artıran açıklama sonrası gözler Erdoğan'ın yarın yapacağı açıklamaya çevrildi.

20 YIL BOYUNCA TÜRKİYE'NİN İHTİYACINI KARŞILAYABİLİR

Reuters'ın Türk kaynaklardan edindiği bilgiye göre, Karadeniz'de doğal gaz keşfedildi ve bu keşfin 20 yıl boyunca Türkiye'nin enerjisini karşılayabileceği ifade edildi.

Bir Türk yetkili de Batı Karadeniz'de bulunan ve Tuna-1 olarak bilinen arama bölgesinde doğal gaz bulgusunun olduğunu, 800 milyar metreküp rezerv ve Türkiye'nin ihtiyacını karşılayabileceğini belirtti.

ÜRETİME BAŞLAMASI 7 İLA 10 YIL SÜREBİLİR

Enerji kaynağının üretimine başlamanın 7 ila 10 yıl alabileceğini belirten Türk yetkili, yatırım maliyetlerinin 2 ya da 3 milyar dolar olacağını söyledi.

Dışışleri: AB, Doğu Akdeniz'de objektif ve dürüst olmalıdır

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Aksoy, AB'nin Doğu Akdeniz'de barış, refah ve istikrarı hedefleyen sürecin bir parçası olmak istiyorsa, objektif ve dürüst olması gerektiğini belirterek, Birliğin itidal çağrılarını, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne (GKRY) yapması gerektiğini bildirdi.

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, Avrupa Birliğinin (AB), Doğu Akdeniz'de barış, refah ve istikrarı hedefleyen sürecin bir parçası olmak istiyorsa, objektif ve dürüst olması gerektiğini belirterek, Birliğin itidal çağrılarını, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne (GKRY) yapması gerektiğini bildirdi.

Aksoy, AB Konseyinin dünkü video konferansı sonunda yapılan açıklama hakkındaki soruya yazılı yanıt verdi.

Söz konusu açıklamanın, konseyin, "iki üye ülkesinin yönlendirmesi ve şantajlarının esiri" olduğunu bir kez daha teyit ettiğini vurgulayan Aksoy, şu ifadeleri kullandı:

"AB, Doğu Akdeniz'de barış, refah ve istikrarı hedefleyen sürecin bir parçası olmak istiyorsa, objektif ve dürüst olmalıdır. Daha önce de kamuoyuyla paylaşıldığı üzere, itidal çağrılarının, diyalog ve iş birliğinden yana olan ülkemize değil, AB üyelik dayanışmasını istismar eden, AB'nin çıkarlarına da zarar veren, gerginliği tırmandıran asıl taraflar olan Yunanistan ve GKRY'ye yapılması gerekir."

Aksoy, sorunların kalıcı çözümü için, iyi komşuluk ilişkileri ve uluslararası hukuk çerçevesinde müzakere edilmesi gerektiğini baştan beri vurgulayan Türkiye'nin, haklarından vazgeçmeden kendisine doğru atılan olumlu adımlara karşılık vermeyi sürdüreceğinin altını çizdi.

Alaattin AKTAŞ

21 Ağustos 2020

Bir faiz var, görünür; bir faiz var, uygulanır!

✓ Merkez Bankası'nın enflasyon tahmini yüzde 8.90, politika faizi adı verilen faizi yüzde 8.25, fiilen uyguladığı faiz en son önceki günkü duruma göre yüzde 9.37.

✓ Merkez Bankası'nın faizi üç aydır sabitti, buna bir ay daha eklendi. Görünür faizi sabit tutarak fiilen uygulananı bakalım daha nerelere çıkaracağız...

Ne diyelim, hayırlı olsun! Merkez Bankası politika faizi olduğu belirtilen haftalık repo ihale faiz oranını yüzde 8.25'te sabit tuttu.

Faizin değiştirilmediği üçüncü toplantı dün yapıldı. Yüzde 8.25'e, Para Politikası Kurulu'nun mayıs ayındaki toplantısında inilmiş, haziran ve temmuz toplantılarında da bu oran korunmuştu. Faiz böylece üçüncü toplantıda da değiştirilmemiş oldu.

Değiştirilmeyen bu faizin bir önemi kaldı mı, bir geçerliliği kaldı mı, bakın o apayrı bir konu haline geldi. Son günlerde defalarca yazdık; Merkez Bankası bankacılık sistemini çeşitli şekillerde fonlama olanağına sahip. O yüzden de politika faizi denilen haftalık repo ihale faiz oranı önemini yitirdi.

Önemli olan artık ortalama fonlamanın, yani ortalama borç vermenin hangi faiz oranı üstünden yapıldığı. İşte ortalama faiz, şunun şurasında bir ayda iki puan artmış durumda.

Bir ay önce, 17 Temmuz'da yüzde 7.34 olan ortalama faiz, 19 Ağustos'ta yüzde 9.37'ye çıkmış.

21.08.2020

Yani Merkez Bankası faizi sessiz sedasız (öyle olduğu da tartışılır ya) iki puan artırmış.

Ama gelin görün ki görünür faizde bir değişiklik yok. Yüzde 8.25 değiştirilmiyor.

Buyurun grafiğimize bakın! Politika faizi yatay, ama fiilen uygulanan faiz nereden nereye gelmiş...

Şimdi biz bu tabloyu "Aman ne iyi, Merkez Bankası faiz artırmadı" ya da "Gidişat öyle iyi ki faiz artırmaya gerek kalmıyor" diye mi okuyacağız?

Bir anlamda fırsat kaçı

Adına ister örtülü, ister utangaç faiz artışı diyelim, sonuçta faiz artırılıyor. Artırılması da gayet normal zaten. Hele hele şu dönemde. Kaldı ki, içinde bulunulan koşullarda gidilecek faiz artışını izah etmek de kolaydı, bakın o fırsatı kaçırdık.

Sanıyor musunuz ki eylül ya da ekim toplantısında koşullar daha iyi olacak. Covid-19 belası ekonomide daha büyük sorunlara yol açacak.

TCMB kendiyle çelişiyor

Gerçek faiz oranının yüzde 8.25 olmadığını en başta Merkez Bankası kabul etmiş durumda.

Eğer faiz yüzde 8.25 ise yüzde 8.90'lık enflasyon tahmini yanlış.

Yok eğer yüzde 8.90'lık enflasyon tahmini gerçekçi ise yüzde 8.25'lik faiz yanlış.

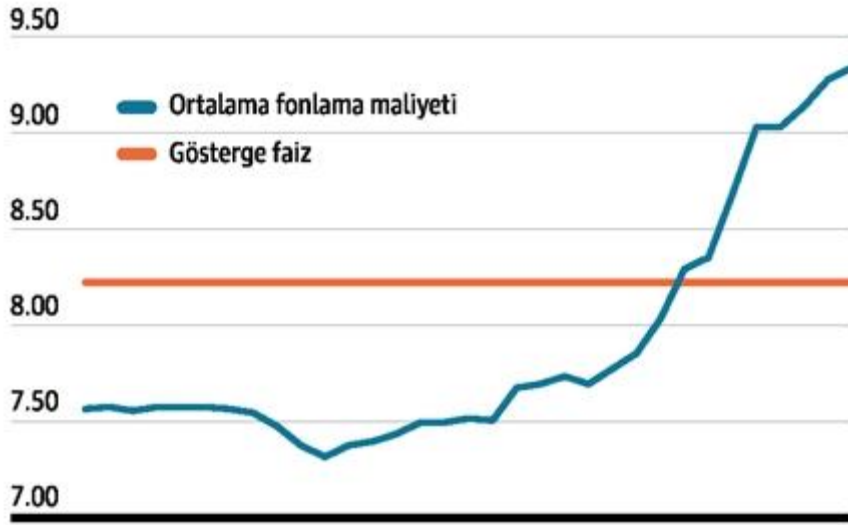
Ne var ki dile getirilmemekle birlikte zihinlerde dolaşan düşünce şu olmalı:

"Biz görünür faizi yüzde 8.25'te tutarız, ama uyguladığımız faizi daha yukarıda belirleriz."

İyi güzel de böyle yapınca Merkez Bankası'nın itibarı, güvenilirliği, hangi verisini (yani yüzde 8.25'lik faizini mi, yüzde 8.90'lık enflasyon tahminini mi) doğru kabul etmek gerektiği tartışma konusu olmaz mı?

Gösterge faiz sabit, ama ya uygulanan? (%)

(1 Temmuz-19 Ağustos)

8.25 ile 8.90 tam komedi!

Unutun Merkez Bankası'nı, unutun bankaları. İki vatandaş ya da şirket düşünün. Biri diğerine faizle hem borç para verecek, hem de fiyat artışı önceden belli bir mal satacak.

Satıcı konumda olan önce şunu söylüyor:

"Bak sana satacağım ürünün şimdi 100 lira olan fiyatının bir yıl sonra 108.90 liraya çıkacağını tahmin ediyorum, hatta bunun garantisini bile veririm. Bakarsın fiyat 108.90 lirayı bile aşar."

Sonra sıra borç vereceği paraya geliyor:

"Sana şimdi 100 lira borç para vereceğim. Bu paraya bir yıl için yüzde 8.25 faiz uygulayacağım, yani bir yıl sonra senden 108.25 lira isterim."

Siz, hem bu ürünün alıcısı (bir yıl sonra da satıcısı) hem de borç parayı kullanacak kişi olsanız bu hesaba göre hem ürünün, hem borç paranın üstüne atlamaz mısınız?

Peki satıcı niye böyle yapıyor; saf olduğu için mi, yoksa alıcıyı pek sevdiği için mi? Ya da faizi yüzde 8.25 gösterip gerçekte daha yüksek uyguladığı için mi?

21.08.2020

Ferit Barış PARLAK

21 Ağustos 2020

Madeni çok olan da var, azı "geliştirip" çoğaltan da...

Madencilik...

Irak'ın milli hasılasının yüzde 78.5'ini oluşturuyor...

Bu oran Suudi Arabistan'da yüzde 58.7...

Kazakistan'da yüzde 38.2...

İran'da yüzde 30...

★★★

Bizde mi?

Binde 8'lerde kalması düşündürücü...

★★★

Bu oran...

Polonya'da yüzde 2.6...

Arnavutluk'ta yüzde 5.6...

Bulgaristan'da yüzde 3.9'a çıkabilmişse...

Binde 8 oranı, çok daha düşündürücü...

★★★

Daha da fazla "görüp düşünmemiz gereken" ise...

Kanada örneği...

21.08.2020

Maden kralı olarak bilinen Kanada'da bu oran sadece yüzde 5.1...

Çünkü...

Aklını kullanıp, hammaddeyi sanayi ürününe dönüştürüp "1'e satacağını 50'ye satınca", maden hammaddeli sanayi üretiminin payını yüzde 40'lara çıkarabiliyor...

★★★

Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak, krom ve bakırdan örnekler vermişti...

"Krom, bakır rezervlerimiz var...

Hammadde olarak satıp, sonrasında ferrokrom ithal ediyoruz...

Ekonomiye 24 kat daha fazla katkı sunabilecekken, kolay yolu seçiyoruz..."

★★★

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, bor örneğiyle vurgulamıştı:

"Mesela, savunma sanayisinde zırh malzemesinin hammaddesi bor.

Boru borkarbüre çevirmemiz lazım...

Ama çevirmeyip, ithal ediyoruz...

Tonunu 400-500 dolara sattığımız boru akıllandıracağız ve tonunu 40 bin dolara çıkarmış olacağız."

VELHASIL...

Maden bulduk/bulacağız diye sevinmemiz doğal...

Ancak...

Mevcudu çalışarak geliştirdiğimizde, zaten 25/100 kat daha fazla gelir elde edebileceğimize aklımızı/ gücümüzü/gözümüzü açmamız gerekiyor...

Sadece bor/krom/bakır değil...

Fındık/üzüm/zeytin/güneş/rüzgâr/ turizm gibi yüzlerce değerimiz, "bulunmuş!" şekilde, "kendisine değer katmamızı" bekliyor...

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Erdoğan'ın açıklayacağı müjdenin ipuçları

21 Ağustos 2020

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Cuma günü bir müjdem olacak" deyince Türkiye'yi bir heyecan dalgası sardı.

İki gün boyunca herkes bu müjdenin ne olduğunu öğrenmeye çalıştı. Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak "Eksen değişikliği olacak" deyince merakımız büsbütün arttı. Televizyon programlarında bu konu tartışıldı.

Ve bugüne geldik. Bugün gerçekten önemli bir gün olacak.

Cumhurbaşkanı Erdoğan dün Ankara'daki programlarını tamamlayıp İstanbul'a geçti.

Bugün farklı illerde etkinliklere katılacak olan bakanlar, dün programlarını askıya aldılar.

MÜJDE NE?

Elbette ki Cumhurbaşkanı Erdoğan açıklayana kadar müjdenin ne olduğu konusunda kesin konuşmak mümkün değil. Sınırlı sayıda bir kadronun bildiği müjdenin açıklanması, düzenlenecek bir programla gerçekleştirilecek.

Programın hazırlıkları bir süredir gizli olarak yürütülüyormuş. Ama bir ara bir panik yaşanmış.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Kalyon Güneş Teknolojileri Fabrikası'nın açılışında bir müjde vereceğini söyleyince, hazırlıkları yapan ekip bir an "Eyvah! Yoksa burada mı açıklayacak?" diye panik olmuş. Ama Cumhurbaşkanı "cuma günü" dediği için rahatlamışlar.

15 GÜNDÜR TEST EDİLİYORMUŞ

Cumhurbaşkanı Erdoğan millete hep doğru olanı söyledi. O nedenle milletin de doğruluğuna inandığı bir lider. 18 yıl boyunca milletin itimadına layık olmak başka türlü mümkün değil. Seçim dönemlerinde patlatılan balonlara tenezzül etmedi. Türkiye 3 yıl sonra seçime gidecek ama Ayasofya'yı açtı, şimdi de müjdeyi açıklayacak.

Peki Berat Albayrak'ın "eksen değişikliği olacağını" söyleyecek kadar iddialı olduğu müjde ne zaman tespit edildi ve neden cuma günü açıklanacak?

Rezerv tespit edileli 1 ay olmuş. Ama emin olmak için bir süre inceleme yapılmış. Rezerv hesaplamaları, hacim, derinlik gibi teknik testleri gerçekleştirilmiş. Bu testlerde ciddi bir sonuç alınmasa, Cumhurbaşkanı Erdoğan "müjde" diye açıklama yapmazdı.

CİDDİ BİR REZERV

Siyasi bir görevi olmayan ama teknik olarak bu konuları Türkiye'de bilen birkaç sayılı isimden birine sordum. "Ciddi bir rezerv var" dedi. Türkiye'nin doğalgazda uluslararası oyuncu olması yönündeki ilk adım olduğunu söyledi. Kimse bir yerlere çekmesin. İlk adım diyoruz. İnşallah Doğu Akdeniz'de de büyük doğalgaz rezervleri tespit ederiz. Petrol için 20'nci yüzyılın, doğalgaz için 21'inci yüzyılın enerji kaynağı deniliyor. Batman'da ilk petrol bulunduğunda İsmet Paşa'ya haber veriliyor. Cumhurbaşkanı İnönü'nün ilerleyen yaşına rağmen sevinçten takla attığını, "Gerçekten o mu?" diye defalarca sorduğunu gazeteci Avni Özgürel anlattı. Bunlar tarihi anlar.

PEKİ YER NERESİ?

Cumhurbaşkanı Erdoğan cuma günü müjde açıklayacağını söyleyince, sosyal medyada doğalgaz bulunmasından tutun, koronavirüs aşısının geliştirilmesine kadar ciddi bir tartışma süreci yaşandı.

Bloomberg News ve Reuters haber ajansları Karadeniz'de bir doğalgaz rezervinin keşfedildiği haberlerini geçtiler. İki ciddi ajansın haberi önemliydi. Bu konuyu bilenler ser verip sır vermese de haber kaynaklarımızı zorladık. Bazı ipuçlarına ulaştık.

FATİH TESPİT ETTİ

Fatih sismik araştırma gemimiz, haziran ayında Karadeniz'de arama faaliyetlerine başladı. Karadeniz'e komşu ülkelerden olan Romanya, Tuna blokunda yıllardır doğalgaz çıkarıyor. Romanya'nın neredeyse doğalgaz gelirlerinin tamamı buradan karşılanıyor. Tuna bloku; Türkiye, Romanya ve Bulgaristan'ın deniz yetki alanlarının birleştiği noktada yer alıyor.

BUNDAN SONRA NE OLACAK?

Batı Karadeniz'de Türkiye, Romanya ve Bulgaristan'ın deniz yetki sınırlarının birleştiği alanda keşfedilen doğalgazın çıkarılması için vakit geçirilmeden çalışmalara başlanacak. Türkiye'nin deniz yetki alanının içinde bulunan Tuna 1 bloğunda tespit

edilen doğalgazın çıkarılması ve işlenmesi için tesisler kurulacak. Tesislerin kurulup faaliyete geçmesinin ise zaman alması bekleniyor.

ERDOĞAN DOLMABAĞÇE'DEN AÇIKLAYACAK

Cumhurbaşkanı Erdoğan iki gün önceden haberini verdiği müjdeyi, bugün Dolmabahçe'den Millete Sesleniş konuşması şeklinde açıklayacak. O nedenle dünden beri ciddi bir faaliyet yürütülüyor. Erdoğan'ın Karadeniz'de tespit edilen doğalgaz rezervini açıkladıktan sonra doğalgazın çıkarılması için yürütülecek olan çalışmalar hakkında da bilgi vermesi bekleniyor. Erdoğan'ın doğalgazın bir an önce çıkarılarak üretime yansıtılmasını istediği söyleniyor.

DUYGU DELEN DAVASINDA BAKANLARDAN ŞEFFAFLIK TALİMATI

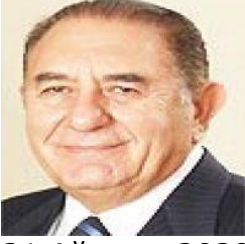
GAZİANTEP'te Mehmet Kaplan cinsel saldırı ve ölüme sebebiyet vermekten dolayı tutuklandı ama Duygu Delen de hayatının baharında toprağın altına girdi. Duygu Delen olayıyla ilgili Adalet Bakanı Abdulhamit Gül ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun soruşturmanın şeffaflıkla yürütülmesi konusunda talimatları var. Duygu Delen'in acılı babası ile görüştüm. Bülent Delen, "Adaletin tecellisini talep ediyorum" dedi. Adalet Bakanı Gül de sonuna kadar sahip çıkıyor. Allah'ı var, ne Gaziantep Barosu'ndan ne de Duygu Delen'in ailesinden Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı'na yönelik olumsuz bir ifade duymadım. Başsavcılık adaletin tecellisi yönünde titiz bir çalışma yürütüyor. Zaten beklentimiz de bu.

EV HAPSİ SONA ERDİ Mİ?

Duygu Delen'in ölümüne sebebiyet vermekten tutuklanan Mehmet Kaplan, 1 yıl önce ehliyetsiz ve alkollü olarak araç kullanırken Zeynep Berna Atay isimli bir annenin ölümüne sebebiyet vermekten yargılandığı davadan adli kontrol şartıyla serbest bırakılmış. Ben de "Eğer ev hapsinde olsa Duygu Delen şimdi yaşıyor olacaktı" diye yazmıştım. Mehmet Kaplan'la ilgili karar duruşmasında avukatı, "Evden ayrılmama yönünde adli kontrol kararı bulunmaktadır. Bu hususta ayrıca beyanda bulunacağım" diyor. Mehmet Kaplan 2 yıl 2 ay 20 gün hapis cezasına çarptırılıyor ama ev hapsiyle ilgili bir hüküm verilmiyor. Ben buna dayanarak o yorumda bulundum. Gaziantep 3. Sulh Ceza Hâkimliği ilk kararında "Kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmeye ve savunması alınincaya kadar adli kontrol altına alınmasına karar verildi" deniliyor. Gaziantep Cumhuriyet Başsavcılığı ise "İfadesi alınana kadar adli kontrol şartı getirildiği için ifadesi alındıktan sonra kalkar" diyor. Adli kontrolün kaldırıldığı için belirtildiği davalar da var. Burada ifade alındığı için kendiliğinden kalkmış. Bu bilgiyi paylaşıyorum. Asıl olan Duygu Delen davasında adaletin tecelli etmesi ve yeni Duygu Delen'lerin ölmemesi.

Siyasi iktidarın dört dönemi...

Esfender KORKMAZ

21 Ağustos 2020

2001 Yılında İMF ile stand-by düzenlemesi yapıldı. Bu çerçevede 3 yıllık güçlü ekonomiye geçiş programı hazırlandı. Programın temel hedefi, enflasyonu düşürmek, finansal kesimi güçlendirmek idi. Programa bunlarla ilgili politikalar hakimdi.

1. İMF' ve AB' li yıllarda, Ak Parti iktidarı bu programı aynen uygulamaya devam etti. Hatta mali disiplin ve sermaye hareketleri konusunda aşırıya kaçtı. Finansal yatırım araçları için gelen yabancı sermaye (sıcak para) için herhangi bir kontrol mekanizması oluşturmadı. Yüksek faiz düşük kur politikası nedeni ile artan sıcak para girişi döviz arzını artırdı ve kurlar üstünde baskı oluşturdu, 2007'de Merkez Bankası TÜFE bazlı reel kur endeksine göre TL yüzde 27 daha değerli hale gelmişti.

Dalgalı kur politikasında milli parada aşırı değer artışı veya düşüşü olursa MB müdahale edebiliyor. Ancak o dönemde sıcak para gelsin diye müdahale etmedi.

Bu dönemde, İMF ve AB çıpası da eklenince, doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişini hızlandırdı. O kadar ki, 2003 yılında Türkiye'ye giren doğrudan yabancı yatırım sermayesi yaklaşık 2 milyar dolar iken, 2007 yılında 22 milyar dolara çıktı.

TL'nin değerlenmesi, ithalatın ucuzlaması demektir. Yerli aramalı ve hammadde üretimi ithal mallarla rekabet edemedi. Sonuçta ithalata bağımlı bir üretim yapısı oluştu.

Üretimin ithalat bağımlı olmasının doğal bir sonucu olarakta, erken sanayisizleşme başladı, işsizlik arttı, cari açık ve dış borç stoku arttı.

Bugün yaşamakta olduğumuz istikrar sorunun kötü tohumları o yıllardaki sıcak para rehaveti ile ekilmiş oldu.

YILLIK ORTALAMA VERİLER

	İMFLİ YILLAR 2003-07	KRİZ YILLARI 2008-9	GEÇİŞ DÖNEMİ 2010-15	BAŞKANLIK VE OHAL 2016-19
BÜYÜME	7,3	-1,9	7,4	3,6
İŞSİZLİK	10,4	12,5	10,2	11,9
DOĞRUDAN YABANCI YAT. MİLYAR DOLAR	11,4	12,9	13,7	11,6

2. 2008-2009 dünya finansal krizinin Türkiye'ye iki net etkisi oldu; birisi ekonomi daraldı, ikincisi işsizlik oranı arttı.

3. **2010 -2015 geçiş dönemi**, siyasi huzursuzlukların başladığı dönemdir. Döneme damgasını vuran olaylar; başkanlık sisteminin gündeme gelmesi, 2013, 17/25 aralık rüşvet iddiası, gezi parkı olayları, barış sürecidir. Ayrıca bu dönemde 2015 Ak Parti seçimlerinde meclis çoğunluğunu kaybetti ve seçimler yenilendi. Hukuk ve demokraside kan kaybının kötü tohumları da bu süreçte ekilmiş oldu.

Buna rağmen, ABD ve Avrupa'da faizlerin sıfıra yakın düşmesi ve para arzının artması nedeni ile, uluslararası yabancı yatırım sermayesi gelmeye devam etti. GSYH'da ortalama büyüme oranı yıllık yüzde 7,4 oldu. İşsizlik yüzde onun üstünde kaldı.

4. **O hal ve başkanlık döneminde**, 15 temmuz darbe girişimi oldu. Hukuk ve demokraside kan kaybı ve ekonomide daralma başladı.

Freedom house, insan hakları ve siyasi özgürlükler dünya endeksinde Türkiye 2017 yılına kadar, kısmen özgür statüsünde iken, 2017'de özgür olmayan ülkeler statüsüne geriledi.

Dünya Adalet Projesi (World Justice Projekt) 2019 raporuna göre Türkiye Hukukun Üstünlüğü endeksinde 126 ülke içinde 101'inci sıradadır. Hükümeti denetleme endeksinde ise sondan üçüncü olarak 123'üncü sıradadır.

Üç raiting kuruluşu Türkiye'yi yatırım yapılamaz aşırı spekülasyon derecesine düşürdü.

GSYH'da daralma yaşandı. Ortalama yıllık büyüme oranı yüzde 3,6'ya geriledi. İşsizlik arttı, yabancı sermaye girişi azaldı.

TL, döviz sepeti karşısında yüzde 35 dolayında daha düşük değerdedir.

Türkiye'nin yeniden büyüme ve kalkınma rotasına girebilmesi için önce, hukuk ve demokrasi altyapısını değiştirmesi gerekiyor. Bu değişiklikte siyasi süreçle olur.

İbrahim Kahveci

Meçhul yabancı!

Nasılsa bugün "Müjde" açıklanacak. Neden müjde öncesinde Merkez laf dinlemez duruma düşüp faiz artırsın ki? Hiç riske girmeye gerek yok.

Nasılsa ekonomi politikalarında bütün yanlışları yüklenen meçhul yabancı düşmanımız elimizde duruyor. Bizi bütün yanlışlara karşı koruyan bir düşman bu....

Evet, evet düşman ama bizi koruyan düşman.

Politikanın çözülemez ilişkiler ağı böyle değil midir? Politikada aslında kim dost kim düşman çok karışıktır. Mesela çok zorlandığınızda düşman gözükken ama sizi bütün günahlardan koruyan gerçek dostunuz devreye girer ve işi bitirir.

Olayları ekonomi gündemi ile şöyle izah etmeye çalışalım:

En sonuncusu dün yapılan 10 milyar liralık repo ihalesinde faiz 11,72 oldu. Önceki gün ise aynı 'geleneksel ihalede' faiz 11,30 olmuştu.

Merkez Bankası değişik kanallardan piyasaya para veriyor. Hepsinin ortalamasına toplam fonlama faizi diyoruz. 1 ay önce toplam fonlama faizi 7,34'e kadar düşmüştü. Dün itibari ile bu oran 9,37'ye çıktı.

Bu ne demek? Merkez son günlerde faiz oranlarını o kadar yukarı çekti ki; toplam fonlama faizi de 200 baz puan arttı bile. Hatta haftaya bu oran çift haneye bile çıkabilir.

Ama bütün bunlara rağmen Merkez dün politika faizini 8,25'de sabit bıraktı.

Hani mağazanın kapısında tabelada fiyat 8,25 gözüküyor ya; içeri girip o ürünü istediğinizde size "kalmadı" diyorlar.

Tabela faizi ile fiili faiz yine çok farklı oldu. Bunu önceki Başkan I. Murat döneminden hatırlıyoruz. İşaret gelmeden iş yapılamıyordu. Şimdi II. Murat benzer dönem yaşanıyor. Hayırlısı bakalım...

Nasılsa bütün günahları üstlenen meçhul yabancı düşmanımız hizmetimizde.

21.08.2020

Bir ülkede kurumlar ve kurallar çalışmaz ise o ülke içten içe çöker. Bu çok önemli bir uyarı sistemidir.

Merkez Bankasının ekonomik şartlara göre karar alabilmesi ve para politikasını sürdürmesi en azından kısa vadeli dengelenme açısından önemlidir.

Kısa vade neden diyorum, izah edeyim:

Ekonominizi üretken ve değer yaratan bir hale getirdiniz. Mal ticaretinden ve hizmet ticaretinden açık vermiyorsunuz. Yani dövize ihtiyacınız yok. O vakit faiz konusunda daha özgür hareket edebilirsiniz. Ama yine de sermaye akımının kontrolü açısından faiz kararlarınız hayati önemdedir.

Ya bizim şimdi yaptığımız nedir?

Mal ticaretinden hayati derecede açık veriyoruz. Bu yıl hizmet ticareti de minimum düzeyde. Zaten bu nedenle yılın ilk altı ayında rezervlerimiz 30 milyar dolar eridi. Kısaca yabancıların parasına ihtiyacımız oldukça fazla.

BOTAŞ doğalgaz ithal edecek, döviz lazım. TÜPRAŞ petrol ithal edecek, döviz lazım. Nereden bulacağız bu dövizleri? Ya da kışın ne doğalgaz kullanacağız ne de yakıt alacağız.

Bu işin bir düzeni olmalıdır. Politikalar "Saldım Çayıra Mevla'm Kayıra" düzeni ile sürdürülemez. Elbette bir yönetim sorumluluğu ve yönetim ilişkisi olmalıdır. Aksi halde bütün suçları meçhul yabancıya atarak daha ne kadar sorumluluktan kurtulacağız?

Dün Merkez Bankası kararı aslında Türkiye gerçeğinin bir aynası oldu. Merkez Bankası alanda, yani fiiliyatta para musluklarını kısıyor, faizleri yükseltiyor. Kısaca 1 ay önce ne yapmış ise bugün tam tersini yapıyor.

Ama aynı Merkez Bankası gösterge, yani tabela faizlerine okunmuyor. Sanki 1 ay öncesi ile aynı durumdayız.

Ülkemizin de bir dönem NATO ve Avrupa Birliği yerine Rusya ve Şanghay 5'lisi hayalleri gibi. Hatırlayın o günleri... Bu hayaldir, Türkiye'yi yalnızlaştırır diyenler de hain ilan ediliyordu.

O gün Ülkenin yeni eksen kurduğunu ilan edenler bugün Trump için methiyeler diziyor. Maalesef bu ciddiyetsizlik ve büyük bir devlete yakışır olamayan duruma dün Merkez Bankamız da bir örnek vermiş oldu.

Umarız bütün günahları üstlenen meçhul yabancı düşmana yeniden büyük iş düşmez. Ya da "Sizi daha ne kadar ben kurtaracağım; birazcık da siz doğru iş yapın" demez.

Bekleyip göreceğiz.

21 Ağustos 2020, Cuma

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

'Müjdeli haber' açıklaması belirli kesimleri mateme boğdu

Cumhurbaşkanı Erdoğan "Müjdeli bir haber vereceğim" dedikten sonra kamuoyuna yansıyan tepkiler şaşkıncı değil miydi? Örneğin bazılarının "Ya gerçekten müjdeli bir haber varsa" içerikli endişeleri ayyuka çıkıyordu. Bunlar Türkiye'nin ekonomik kaderinin olumlu yönde değişebileceği ihtimaline karşı "Olsa olsa AK Partililer bu müjdeden mutlu olabilir" içerikli yorumlar yapmaktaydılar. Olumlu ve iyi bir haberin duyulabileceği ihtimali bunları perişan etmekteydi.

Amerika var ya...

Bir diğer kesim de Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıklayacağı müjdeli haberin içeriği ne olursa olsun, sonunda Amerika'nın Erdoğan'ı devirmek için harekete geçeceği beklentisini seslendirirlerken, müjdeli haberdeki durumun Erdoğan'a yaramayacağını söylüyorlardı. Özellikle FETÖ'ye yakın çevreler ise, müjdeli haberin konusu ne olursa olsun, bunun Erdoğan'a yaramaması için gerekli bedduaların şu anda Hocaefendi tarafından Amerika'da seslendirildiğini duyuruyorlardı.

Garip bir muhalefet

Kısacası kendi memleketlerine bu kadar yabancı ve hatta düşman bir muhalif kesim, herhalde dünyada eşine az rastlanır bir yoğunluktadır. Türkiye'nin Cumhurbaşkanı Erdoğan yönetimindeki her başarısı bu kesimi mateme sürüklüyor. Yapılan işler, başarılı icraat ve atılan adımlar, bunlar için felaket haberleri biçiminde yorumlanıyor. Yani bu kesim varken, Türkiye'nin düşmana ihtiyacı yoktur.

Ayıplı geçmiş

20'nci yüzyılın ikinci yarısında bir başbakanı ve iki bakanı idam etmek gibi bir ayıbın bu topraklarda sergilendiğini bu kesimler hiç hatırlamıyorlar. Coğrafi komşularımız Irak, Suriye ve Lübnan'ın yaşadıklarını hiç düşünmüyorlar. Türkiye'deki bir iktidar boşluğunun kimler tarafından doldurulacağı ihtimalini hiç değerlendirmiyorlar ve 15 Temmuz 2016 darbe teşebbüsü sanki hiç olmamış gibi bakıyorlar olaylara...

Kem gözler

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Müjdeli haber" konulu açıklaması, sözünü ettiğimiz kesimlerin aymazlıklarını yine su yüzüne çıkardı. Bunların kem gözlerinden kendimizi korumak için her şeyi yapmalıyız.